herpy

PADALCOWATE

Krokodylogon chiński

Shinisaurus crocodilurus

Shinisaurus crocodilurus to rzadka, półwodna jaszczurka z chłodnych, wilgotnych lasów południowych Chin i północno-wschodniego Wietnamu, z rzędami kostnych łusek na grzbiecie i ogonie, przypominającymi krokodyla. Dorasta do około 40 cm, przesiaduje na gałęziach nad wodą i w razie zagrożenia spada do wody. Wymaga dużego akwaterrarium z chłodną, czystą wodą, dobrej wentylacji i spoczynku zimowego.

Rodzina: Shinisauridae Nazwa angielska: Chinese Crocodile Lizard

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**35-46 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**15-20 lat**
Aktywność	**Za dnia**
Tryb życia	**Nadrzewny i półwodny**
Środowisko	**Las deszczowy i mokradła**
Trudność	**Ekspert**

HODOWLA

Min. terrarium	**110 × 50 × 60 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**22-28 °C**
Miejsce wygrzewania	**30-35 °C**
Temperatura w nocy	**16-20 °C**
Wilgotność	**60-80%**
Woda	**Akwaterrarium** głębokość 15-20 cm
Temperatura wody	**18-22 °C**
UVB	**Zalecane** Strefa Fergusona 2
Zimowanie	**10-15 °C** 12-16 tygodni
Pokarm	**Owady, kręgowce i dżdżownice i ślimaki**
Utrzymanie	**Pojedynczo, w parach lub jeden samiec z kilkoma samicami**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Żyworodny**
Dojrzałość płciowa	**36 miesięcy**
Wielkość miotu	**2-12 młodych**
Zniesienia w roku	**1**
Ciąża	**240-270 dni**

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik I**
Załącznik unijny	**Załącznik A**
IUCN	**Zagrożony (EN)**

O gatunku

Shinisaurus crocodilurus to średniej wielkości, krępa jaszczurka z krótką głową, mocnymi nogami i długim, bocznie spłaszczonym ogonem. Grzbiet i ogon pokrywają rzędy powiększonych, kostnych łusek, przypominających łuski krokodyla. Barwa podstawowa jest brązowa do oliwkowozielonej, często z jasnymi i ciemnymi poprzecznymi pasami oraz czerwonawymi, pomarańczowymi lub żółtymi barwami na szyi i głowie. Samce są zwykle bardziej intensywnie ubarwione niż samice, zwłaszcza w okresie godowym, ale płcie trudno odróżnić.

Całkowita długość wynosi 35-46 cm, a większość dorosłych osobników mierzy około 40 cm. Gatunek jest jedynym przedstawicielem rodziny Shinisauridae, starej linii, którą dawniej zaliczano do Xenosauridae. Opisał go w 1930 roku Ernst Ahl, a nazwa rodzajowa upamiętnia chińskiego biologa Sin Shu-szi, uczestnika chińsko-niemieckiej ekspedycji, która odkryła gatunek. Znane są dwa podgatunki: *S. c. crocodilurus* w Chinach i *S. c. vietnamensis* w Wietnamie.

Gatunek jest powolny i spokojny, większość czasu spędza całkowicie nieruchomo na gałęzi. Dobrze pływa i potrafi pozostawać pod wodą przez wiele minut. Przestraszony spada z gałęzi do wody. W naturze jest zagrożony, w handlu rzadki, a zwierzęta w niewoli pochodzą z niewielkiej liczby linii hodowlanych.

Występowanie i środowisko

Shinisaurus crocodilurus występuje w nielicznych, rozproszonych populacjach w południowych Chinach, w prowincjach Guangxi, Guangdong, Guizhou i Hunan, oraz w północno-wschodnim Wietnamie, w prowincjach Quang Ninh i Bac Giang. Pozostałe chińskie populacje żyją głównie w Guangxi i Guangdong, w małych, odizolowanych siedliskach.

S. c. vietnamensis znany jest wyłącznie z niewielkiego obszaru wokół góry Yen Tu w Quang Ninh i Bac Giang. Gatunek figuruje jako zagrożony (EN) na Czerwonej liście IUCN, a dzikie populacje silnie się zmniejszyły z powodu odłowów i utraty siedlisk, zwłaszcza wycinki lasów.

> **Naturalny zasięg:** Chiny i Wietnam.

ŚRODOWISKO

Shinisaurus crocodilurus żyje wzdłuż czystych, wolno płynących strumieni i małych stawów w subtropikalnym, wiecznie zielonym lesie liściastym na terenach pagórkowatych i górskich. Brzegi są gęsto zarośnięte, a zwierzęta siedzą na gałęziach zwisających nad wodą. Całe ich życie jest związane z wodą: czatują na zdobycz z gałęzi, a przestraszone spadają do wody. W jednym stawie lub strumieniu często żyje tylko jeden osobnik.

Klimat kształtuje monsun, z ciepłym, wilgotnym latem i chłodną, suchą zimą z pojedynczymi przymrozkami w nocy. Najwięcej opadów przypada na wiosnę i lato. Zimą zwierzęta przechodzą spoczynek zimowy. W niewoli latem schodzą do wody, by uniknąć przegrzania, a jesienią przesiadują na gałęziach, by się ogrzać.

Pokarm stanowią dżdżownice, pająki, szarańczaki, krewetki, kijanki, małe ryby, a od czasu do czasu żaby i jaszczurki. Gatunek jest żyworodny; kopulacja odbywa się w sierpniu, a młode rodzą się następnej wiosny.

Czytaj więcej: Odchów kijanek

Hodowla

TERRARIUM

Dorosły osobnik potrzebuje akwaterrarium o wymiarach co najmniej 110 × 50 × 60 cm (długość × szerokość × wysokość), para co najmniej 150 × 50 × 60 cm. Część wodna powinna zajmować większość dna. Zwierzę nie porusza się dużo, ale korzysta ze wszystkich części terrarium i dobrze się wspina, więc dodatkowa wysokość daje miejsce na więcej gałęzi.

Warstwa wody o głębokości 15-20 cm wystarczy, by dorosły osobnik mógł stać na tylnych nogach z głową nad wodą. Jeśli woda jest głębsza, muszą być poziome lub ukośne gałęzie, na których zwierzę może odpoczywać z ciałem w wodzie i głową nad nią. Zwierzę może zaklinować się między korkiem, kamieniami i gałęziami pod wodą, więc aranżacja musi to uwzględniać. Gałęzie, korek i rośliny umieść nad wodą, tak by zwierzę mogło do niej spadać. Miejsce do wygrzewania z łupka na słupkach w wodzie oraz doniczki z ziemią stojące w wodzie tworzą części lądowe. Rury korkowe mogą stać częściowo w wodzie bez pleśnienia.

Wentylacja jest kluczowa: zastosuj siatkę na dwóch przeciwległych bokach lub mały wentylator, ponieważ zastałe, wilgotne powietrze prowadzi do grzybicy skóry, zwłaszcza u młodych. Zwierzę musi mieć miejsce, w którym może całkowicie wyschnąć, a podłoże i kryjówki w części lądowej nie mogą być stale mokre.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura

TEMPERATURA

Miejsce do wygrzewania powinno mieć temperaturę powierzchni 30-35 °C, a powietrze w pozostałej części terrarium 22-28 °C w dzień. W nocy temperatura spada do 16-20 °C; temperatura nocna jest wartością szacunkową. Woda musi być chłodna, 18-22 °C, najlepiej około 20 °C. Gatunek źle znosi ciepło: owrzodzenia skóry występują częściej w wyższych temperaturach, a ciężarne samice trzymane zbyt ciepło rodzą przedwcześnie. Jeśli latem temperatura w pomieszczeniu przekracza około 27 °C, schładzaj wodę, wymieniając jej część na zimną.

Zalecany jest spoczynek zimowy przez 12-16 tygodni w temperaturze 10-15 °C. Zimować mogą tylko zdrowe zwierzęta z dobrze wypełnioną nasadą ogona. Od września apetyt spada; temperaturę miejsca do wygrzewania i długość dnia obniża się stopniowo, aż światło zostanie całkowicie wyłączone. Zwierzę musi pościć co najmniej dwa tygodnie, zanim zostanie umieszczone w pojemniku z 20-30 cm wilgotnej ziemi i mchu, miską z wodą i rurą korkową. Pojemnik stoi najpierw kilka dni w temperaturze około 15 °C przy niewielkim świetle dziennym, a następnie zostaje przeniesiony do ciemnego pomieszczenia o temperaturze 10-15 °C. Wodę w misce wymieniaj regularnie, ponieważ zwierzę może się wybudzać i poruszać. Po spoczynku zimowym pojemnik stawia się w temperaturze pokojowej, a zwierzę budzi się w ciągu dwóch dób. Następnie stopniowo wydłuża się dzień i podnosi temperaturę.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza jest wysoka, 60-80 %, ponieważ większość dna stanowi woda. Zwykle nie trzeba dodatkowo zraszać, ale sztuczny deszcz pobudza zwierzęta do aktywności. Część lądowa i kryjówki muszą móc wysychać, ponieważ stale mokre podłoże powoduje problemy skórne i grzybicę. Dobra wentylacja jest ważniejsza niż wysoka wilgotność.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

WODA I JAKOŚĆ WODY

Jakość wody jest kluczowa. Użyj wydajnego filtra, np. filtra zewnętrznego z ceramicznymi pierścieniami, gąbką filtracyjną i watą filtracyjną, i pozwól mu pracować przez około miesiąc, zanim wprowadzisz zwierzę. Filtr czyść tylko zgrubnie i tylko wtedy, gdy spada przepływ, aby zachować kulturę bakterii. Regularnie odsysaj zanieczyszczenia z dna i usuwaj brud z powierzchni wody. Używaj wody z kranu uzdatnionej preparatem do wody i co tydzień wymieniaj jej część. Woda powinna mieć około 20 °C i nie może być cieplejsza niż około 27 °C. Osady wapienne na szybach usuwa się rozcieńczonym kwasem cytrynowym.

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek jest aktywny w dzień i przesiaduje na gałęziach i kamieniach nad wodą, ale wygrzewa się tylko krótko. Zalecane jest UVB w strefie Fergusona 2: kombinowana lampa grzewcza z UVB (metalohalogenkowa lub rtęciowa) albo świetlówka UVB nad miejscem do wygrzewania, dająca indeks UV 2-3 na wysokości głowy zwierzęcia. Odległość między lampą a zwierzęciem zależy od typu lampy i należy ją sprawdzić miernikiem UV. Gatunek może żyć przy słabym UVB lub bez niego, ale UVB jest najbezpieczniejszym rozwiązaniem. Halogen punktowy może służyć jako dodatkowe źródło ciepła przy miejscu do wygrzewania. Światło włączone jest 10-13 godzin dziennie, najdłużej latem, i całkowicie wyłączone w czasie spoczynku zimowego.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Shinisaurus crocodilurus jest mięsożerny i przyjmuje zarówno lądowe, jak i wodne ofiary. Dżdżownice są dobrą podstawą diety. Podawaj ponadto świerszcze, szarańczaki, karaczany, jedwabniki i larwy barciaka, a w wodzie małe ryby i krewetki. Noworodka myszy podawaj najwyżej od czasu do czasu. Przy części karmień oprószaj owady wapniem i preparatem witaminowo-mineralnym, a owady dobrze karm na dobę wcześniej.

Młode karmi się codziennie małymi owadami i dżdżownicami, dorosłe 2-3 razy w tygodniu. Zwierzę bywa wybredne, często przestaje jeść przed spoczynkiem zimowym i powoli wraca do jedzenia po nim; niektóre przestają też, gdy wciąż jest ciepło i jasno. Jeśli zwierzę jest czujne i aktywne, a nasada ogona wypełniona, jest to normalne. Jeśli zwierzę chudnie lub nasada ogona staje się cienka, przyczyna może być inna i trzeba je zbadać u weterynarza.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Shinisaurus crocodilurus jest spokojny i może się oswoić, ale nie jest zwierzęciem do brania na ręce. Niektóre osobniki spokojnie wchodzą na dłoń, inne uciekają, a ugryzienie jest silne. Przenoszenie stresuje zwierzę, a zestresowanego osobnika nie należy przenosić.

Gatunek jest terytorialny. Samce mogą walczyć, a samiec może stresować samicę powtarzanymi próbami kopulacji. Dorosłe trzyma się pojedynczo, w parach lub jako samca z kilkoma samicami w dużym terrarium, pod obserwacją, a w razie agresji zwierzęta się rozdziela.

Linienie zdarza się rzadko i może trwać kilka dni, a wylinka często ląduje w wodzie. Jeśli się przeciąga, można rozmiękczyć skórę zwierzęcia w wodzie i ostrożnie usunąć resztki.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

U małych młodych płci nie da się odróżnić. Samce mają najczęściej intensywniejsze barwy, choć nie zawsze, a samice mają nieco bardziej wydłużoną głowę; na podstawie proporcji głowy trafia się w około 9 na 10 przypadków. Rodzi się mniej więcej tyle samo samców co samic. Zwierzęta osiągają dojrzałość płciową w wieku około 3 lat. Do rozrodu przeznaczaj tylko osobniki w pełni wyrośnięte, w dobrej kondycji i po spoczynku zimowym.

GODY I KOPULACJA

Kopulacja odbywa się w wodzie lub przy wodzie w sierpniu. Barwy samca stają się intensywniejsze, a on kiwa głową i zbliża się do samicy. Podczas kopulacji chwyta ją zębami za kark i kładzie się na niej. Parę można trzymać razem, ale samiec może nękać samicę zbyt licznymi próbami kopulacji i wtedy trzeba je rozdzielić. Alternatywnie samice trzyma się pojedynczo, a samca wpuszcza się do nich na zmianę. Samica musi dostawać obfity pokarm zarówno przed kopulacją, jak i po niej.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Gatunek jest żyworodny. Samica rodzi 2-12 żywych młodych, średnio około 6, w kwietniu i maju, a duże samice mają więcej młodych niż małe. Rodzi najwyżej raz w roku. Zapewnij jej spokój i miejsce, w którym łatwo wyjdzie z wody, i nie przenoś jej, gdy zbliża się poród. Samice trzymane zimą zbyt ciepło mogą rodzić już jesienią lub zimą, a przedwcześnie urodzone młode częściej giną. Dlatego utrzymuj temperaturę w chłodniejszym zakresie.

INKUBACJA

Gatunek jest żyworodny, więc nie ma inkubacji. Ciąża trwa do 9 miesięcy, od kopulacji w sierpniu do porodu w kwietniu-maju, a spoczynek zimowy przypada w jej połowie. Młode są w pełni rozwinięte w chwili narodzin i mierzą około 35 mm od pyska do kloaki.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode są bardzo wrażliwe na grzybicę skóry i złe powietrze, dlatego potrzebują terrarium z dobrą wentylacją i czystą wodą. Urządź je jak dla dorosłych, ale z niższym poziomem wody. Karm codziennie najmniejszymi owadami i małymi dżdżownicami. Trzymaj młode oddzielnie od dorosłych, a jeśli jedno jest nękane lub gryzione, usuń pozostałe młode zamiast przenosić słabsze, ponieważ przenoszenie stresuje.

Zdrowie i częste błędy

Gatunek jest odporny, gdy warunki są właściwe, ale jest wrażliwy na wilgotne, zastałe powietrze i zbyt wysokie temperatury. Typowe problemy to:

- Grzybica skóry i owrzodzenia skóry, zwłaszcza na stopach, przy złej wentylacji, wysokiej temperaturze i stale mokrej części lądowej. To najczęstszy problem, zwłaszcza u młodych, i wymaga weterynarza.
- Choroby przy zbyt zimnej wodzie lub zbyt zimnych nocach poza spoczynkiem zimowym.
- Problemy z linieniem, jeśli zwierzę nie może wyschnąć.
- Brak apetytu, który może wynikać także ze stresu i nie zawsze ma związek ze spoczynkiem zimowym.
- Robaki jelitowe i inne pasożyty u nowo zakupionych zwierząt. Nowe zwierzęta trzyma się w kwarantannie.

Zdrowe zwierzę jest czujne i aktywne oraz ma wypełnioną nasadę ogona. Gady ukrywają choroby, dlatego skontaktuj się z weterynarzem doświadczonym w leczeniu gadów, jeśli zwierzę chudnie, nie je poza spoczynkiem zimowym lub pojawiają się zmiany na skórze.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.

Pełny poradnik z mapą i aktualizacjami: herpy.org/pl/padalce/shinisaurus-crocodilurus